

Subject Area
Social Policy

Year: 2022
Vol: 8 Issue: 105
PP: 4394-4399

Arrival
15 November 2022

Published
31 December 2022
Article ID Number
67095

Article Serial Number
31

Doi Number
<http://dx.doi.org/10.29228/8/sssj.67095>

How to Cite This Article

Özcan, B. & Tepe, S. (2022). "Farklı Eğitim Düzeylerindeki Öğrencilerin Güvenlik Kültürü Bilincinin Ölçülmesi Üzerine Bir Çalışma" International Social Sciences Studies Journal, (e-ISSN:2587-1587) Vol:8, Issue:105; pp:4394-4399

Social Sciences Studies Journal is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License.

Farklı Eğitim Düzeylerindeki Öğrencilerin Güvenlik Kültürü Bilincinin Ölçülmesi Üzerine Bir Çalışma

A Study on the Evaluation of Safety Culture Awareness of Students at Different Education Levels

Büşra Özcan¹ Serap Tepe²

¹ Sağlık Bilimleri Üniversitesi, İstanbul, Türkiye

² Dr. Öğr. Üyesi., Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Hamidiye Sağlık Bilimleri Fakültesi, İş Sağlığı ve Güvenliği Bölümü, İstanbul, Türkiye

ÖZET

Çalışma ülkemizde farklı eğitim kademelerinde eğitim öğretim süreçlerine devam eden öğrencilerin güvenlik kültürü bilinçlerinin ölçülmesi amacıyla gerçekleştirilmiştir. Çalışmanın motivasyonu farklı eğitim kademelerinde bulunan öğrencilerin güvenlik algısını ve güvenlik bilincini ortaya çıkararak farkındalık yaratmaktır. Çalışmada öğrencilerin farklı eğitim düzeylerinde olması, cinsiyet etkisi ve ailesinde veya yakınlarında iş kazası geçirme durumlarının güvenlik kültürü bilinci üzerine etkisi tespit edilmeye çalışılmıştır. Çalışmanın evreni araştırma konusu nedeniyle öğrencilerden oluşmaktadır. Araştırmanın örneklemi 125 ilkokul, 165 ortaokul, 232 lise, 139 üniversite öğrencisi olmak üzere İstanbul'da eğitim gören toplam 661 öğrenciden oluşmaktadır. Katılımcılara yapılandırılmış onam formları ile 23 soru sorulmuştur. Onam formlarının cevaplanması tüm katılımcılar için yüz yüze gerçekleştirilmiştir. Verilerin analizi SPSS-25 kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Araştırmada elde edilen bulgulara göre cinsiyet ve aile veya yakın çevrede iş kazası geçiren olup olmaması ile güvenlik kültürü bilinci arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Araştırma sorularından biri olan cinsiyet ile güvenlik kültürü bilinci arası ilişki gözlemlendiğinde cinsiyet farklılığının güvenlik kültürü bilinci ile ilişkili olduğu ve kız öğrencilerde güvenlik bilincinin daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Araştırmanın bir diğer sorusu olan aile veya yakın çevrede iş kazası geçiren olup olmaması ile güvenlik kültürü bilinci arasında da anlamlı bir ilişki bulunmuş, iş kazası tecrübesi olan katılımcıların güvenlik bilinci noktasında hassasiyetlerinin daha fazla olduğu saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Güvenlik Kültürü, İş Sağlığı ve Güvenliği, Eğitim Düzeyi

ABSTRACT

The presented paper was carried out in order to measure the safety culture awareness of students who continue their education processes at different education levels in our country. The motivation of the study is to raise awareness by revealing the security perception and security awareness of students at different education levels. In the study, it was tried to determine the effect of the students' different education levels, the effect of gender and the work accident in their family or relatives on the awareness of safety culture. The universe of the study consists of students due to the research subject. The sample of the study consists of a total of 661 students studying in İstanbul, including 125 primary school, 165 secondary school, 232 high school, and 139 university students. Participants were asked 23 questions with structured consent forms. The consent forms were answered face-to-face for all participants. Analysis of the data was carried out using SPSS-25. According to the findings obtained in the study, a significant relationship was found between gender and whether there was a work accident in the family or close environment, and awareness of safety culture. When the relationship between gender and safety culture awareness, which is one of the research questions, was observed, it was concluded that gender difference was related to safety culture awareness and safety awareness was higher in female students. Another question of the research, whether there is a work accident in the family or in the immediate environment, was found to be significantly correlated with the awareness of safety culture, and it was determined that the participants with work accident experience were more sensitive to safety awareness.

Keywords: Safety Culture, Occupational Health and Safety, Education Level

1. GİRİŞ

İnsanlık, ilk çağlarda daha ilkel şartlarda çalışmak zorunda kalmış iken günümüzde gelişen teknoloji ve sanayileşme ile birçok farklı sektörde çalışma hayatını sürdürmektedir. Geçmiş dönemlere nazaran daha modern şekilde gerçekleşen çalışmalar, beraberinde ortaya çıkan tehlikeler ve riskler bakımından artış göstermiştir. Çalışanların, çalışma ortamlarında maruz kaldığı tehlikelerden doğan riskler her geçen gün artmaktadır. Bu tehlikelerin önlenmesi, risklerin en alt seviyeye indirilebilmesi ve yeterli korunma önlemlerinin alınması gerekmektedir. Çalışmanın aksamaması, devamlılığını sağlanması gibi nedenlerden dolayı İş Sağlığı ve Güvenliği kavramı doğmuştur. Bu çalışma, eğitim öğretimin farklı kademelerinde bulunan ve farklı yaş gruplarındaki öğrencilerin güvenlik kültürü bilinçlerini ölçmeye yöneliktir. Yapılandırılmış soru onam formları vasıtasıyla toplanan veriler ile ulaşılan sonuçlar yorumlanarak cinsiyet ile güvenlik kültürü bilinci ve ailede iş kazası geçiren olup olmaması ile güvenlik kültürü bilinci arasındaki ilişkiler değerlendirilerek çözüm önerilerinde bulunulmuştur. İş güvenliği kavramı, çalışanların kendilerine verilen görevleri yerine getirirken tehlike ve risklerden dolayı oluşan zararların oluşmasını önlemek için alınan tedbirlerin tamamı olarak tanımlanabilir (Derin, Güler, Şahin T.Y.; Olcay 2021). Bilim ve sanayinin gelişmesi ile birlikte iş kazası ve meslek hastalıkları oranı büyük ölçüde azalmıştır (Şahmaran, Kar ve Arısal 2019). Ülkelerin gelişmişlik düzeyi göz önünde bulundurulduğunda iş sağlığı ve güvenliği önemi; Toplumdaki bireylerin eğitim düzeyleri ile doğru orantılıdır (Türüdü 2019). İş sağlığı ve güvenliği tarihsel sürecinde iki döneme ayrılmaktadır. Sanayi Devrimi öncesi dönemde insanların yerleşik hayata

geçmeye çalışması ile çalışanlar yoğun işlere maruz kalmıştır. (Öz 2019:12) Bu işlerde çalışanlarda bazı sağlık problemleri oluşmuş veya çalışma şartları kazalara yol açmıştır. Ve böylece ilk yasa olarak bilinen Hammurabi Kanun'larında iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili düzenleme yapılmıştır. (Ustaoğlu 2020:11) Bernardino Ramazzini meslek hastalıklarını bilimsel esaslar üzerinden ele almış ve 17.yy'da işçi sağlığı güvenliği kurucusu olarak tarihe geçmiştir (Hoşten 2021). Sanayi Devrimi ile birlikte üretimde artış başlamıştır. Bu artışla beraber sanayide yeni çalışma alanları açılmıştır. (Ustaoğlu 2020:11) Bu durum aynı zamanda beraberinde iş kazalarını ve meslek hastalıklarını getirmiştir. Osmanlı Devlet'inde ise sanayileşme süreci 20.yy'a kadar uzamıştır. Bu nedenden çalışan sınıfının oluşması da uzun zaman almıştır. Çalışan sınıfının oluşması ile birlikte tecrübesizlik, eğitimsizlik, dikkatsizlik gibi parametreler de devreye girince iş kazaları ve sağlık problemleri artmıştır. Umumi Hıfzıssıhha Kanunu iş sağlığı ve güvenliği yasalarını kapsamıştır (Demir, 2019). Çalışma Bakanlığının kurulması ve ardından gelen kanunlar, yönetmelikler, genelgeler ile çalışma hayatına bir düzen ve asayiş getirme hedeflenmiştir (Gerek, 2008). Güvenlik kültürü kavramı ilk olarak Çernobil felaketinden sonra kazanın nedenini araştıran raporda kullanılmıştır. Daha sonra bu kavramın Kuzey Denizi petrol kulesinin patlamasında ve aynı yıl meydana gelen demiryolu faciasının hazırlanan raporunda kullanıldığı görülmüştür. Bu kazaların raporlarında en çok vurgulanan nokta zayıf güvenlik kültürü olmuştur. (Karakurt ve Danışmanı 2019:13). Güvenlik kültürü, iş sağlığı ve güvenliğinin temelidir. Bireye ne kadar erken aşılırsa, sonraki yıllarda bireyde kendini koruma iç güdüsü yani güvenlik kültürü o kadar iyi oluşmuş olacaktır. Bu olgu sadece çalışanlar için bir alanda değil tüm insanlar için hayatın devamlılığı ve kalitesi adına önemli bir olgudur. Güvenlik Kültürü günden güne daha önemli bir hal almaktadır. Geleneksel fikirlere yüklenen değerler göz önünde bulundurularak oluşturulmaktadır (Olçay 2021; Öz 2019). Gelişen teknoloji ile insanların hayatları kolaylaşırken diğer yandan çevreye yeni tehlike oluşturmaktadır. Güvenlik Kültürü bilgiye dayalıdır ve gelişmiş ülkelerde kaza oranları daha düşüktür (Derin, Güler, Şahin t.y.; Öz 2019). Oluşan yeni tehlikeler çalışanların hem sosyal hem de çalışma hayatlarını etkilemektedir. 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği kanunu 2012 yılının haziran ayında Resmî Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiştir (Alpagut, 2014:31). Kanunla beraber yeni tanımlamalar yapılmış, kapsamda genişlemeye gidilmiş, ayrıca işveren ve çalışanın hakları güvence altına alınmıştır.

6331 sayılı kanunda iş kazası tanımı çalışma ortamlarında veya çalışmanın yürütülmesinde dolaylı olarak yapılan çalışma ile ilgili çalışanlara zarar veren ölüme ve yaralanmaya sebep olan çalışanların psikolojik ve fizyolojik hasara uğratan olay olarak tanımlanmıştır. (İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu,2012: Madde 3). Sosyal Güvenlik Kurumu SGK' ya göre meslek hastalığı tanımı "sigortalı çalışanın çalıştığı ya da işin özelliklerinden meydana gelen sık sık maruz kaldığı veya çalışma ortamında dolaylı şekilde maruz kaldığı geçici veya sürekli hastalık, bedenen ve ruhen engellilik hali" olarak yapılmıştır. (Sosyal Güvenlik Kurumu [SGK],2006:14) Meslek hastalıkları kısaca 5 ana grupta toplanıp A grubu çalışma ortamındaki kimyasallardan kaynaklı olan hastalıklar, B grubu mesleki cilt hastalıkları, C grubu pnömokonyoz ve solunum hastalıkları, D grubunda mesleki bulaşıcı hastalıklar, E grubunda ise fiziksel etkenlere bağlı olan meslek hastalıkları yer almaktadır. SGK verilerine bakıldığında ülkemizde ilk sırada akciğerde toz birikmesi anlamına gelen yaygın adı pnömokonyoz olan meslek hastalığı yer almaktadır. Çalışma ortamında bulunan veya gelebilecek bir dış etkinin çalışana ve/veya çalışma ortamına zararı ve orada büyüme potansiyeli tehlike olarak tanımlanmaktadır. (İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu,2012: Madde 3) Risk ise; çalışma sırasında tehlike olarak sayılabilecek bir durumun çalışanlara veya çalışma ortamına zarar verme potansiyeli diye adlandırılmaktadır.

Çalışanların olumsuz bir durumdan kendini koruyabilmesi veya olumsuz durumdan etkilenmemesi için çalışma öncesinde/esnasında/sonrasında verilen periyodik iş sağlığı ve güvenliği eğitimleriyle çalışanın bilgilendirilmesi ve güvenlik kültürü bilincinin oluşması amaçlanmaktadır. İş sağlığı ve güvenliği eğitimlerine çalışanların katılımlarının sağlanması, eğitime katılanlara hazır bulunmuşluklarına göre en uygun eğitim metotlarının uygulanması, eğitim öncesi ve sonrasında kısa sınavlar yapılarak farkındalık oluşturulması temelde güvenlik kültürü bilinci oluşturmayı hedefleyen davranışlardır. Bu davranışlar genele yayıldığında; yani sadece çalışma ortamlarında değil eğitim öğretim faaliyetlerinin olduğu her alanda bu bilgilendirmeler yapıldığında güvenlik kültürü bilincinin oluşmasına yönelik pozitif etkiler hayata geçirilmiş olacaktır. Çünkü kültürün oluşması, zamana, tekrara ve sürdürülebilirliğe bağlıdır. Bu çalışmada mevcut eğitim öğretim sisteminde farklı kademelerdeki öğrencilerin güvenlik kültürü fikrine yaklaşımları incelenmek istenmiştir.

2. YÖNTEM

Çalışmanın araştırma soruları ve motivasyonu farklı kademelerdeki öğrenciler üzerine kurulduğundan olduğundan araştırma evreni öğrencilerden oluşmakta ve örnekleme 661 öğrenci yer almaktadır. Araştırmada 125 ilkökul, 165 ortaokul, 232 lise, 139 üniversite öğrencisi yapılandırılmış onam formlarını yüz yüze cevaplamıştır. Araştırmanın genel çerçevesi iki bölümden oluşmaktadır. İlk bölümde demografik sorular ikinci bölümde ise güvenlik kültürü

bilinci ile ilgili sorular yer almaktadır. Eğitim düzeyi, cinsiyet, ailede veya yakın çevrede iş kazası geçirme durumu ana hatları üzerine kurulu çalışmada elde edilen veriler SPSS-25 ile analiz edilerek sonuçlar yorumlanmıştır.

3. BULGULAR

Toplamda 661 öğrencinin dahil olduğu çalışmada katılımcıların %53,6'si kız, %46,4'ü erkektir. Ayrıca, katılımcıların %18,9'u ilkokul, %25'i ortaokul, %35,1'i lise ve %21'i üniversite öğrencisidir. Ailesinde veya yakın çevresinde iş kazası geçiren var mı sorusuna evet diyen sayısı %23,3 iken hayır diyen sayısı %76,6'dır. Demografik bilgiler ve güvenlik kültürü bilinci arası anlamlı bir ilişki olup olmadığı gözlemlenmesi için Pearson ki-kare analiz sonucunun 0,05'den küçük olması gerekliliği var olduğundan, ilişkiye bakılmış ve anlamlı ilişki görülmüştür. Elde edilen sonuçlar Tablo 1, Tablo 2, Tablo 3, Tablo 4, Tablo 5, Tablo 6, Tablo 7 ve Tablo 8'de özetlenmiştir.

Tablo 1. Ders Programında İş Sağlığı ve Güvenliği Dersinin Olmasını İsterim

		Ailenizde veya Yakın Çevrenizde İş Kazası geçiren Var mı?		
		Evet	Hayır	Toplam
Ders Programında İş Sağlığı ve Güvenliği Dersinin Olmasını İsterim.	Katılmıyorum	220	52	272
	Katılıyorum	286	102	388
Toplam		506	154	660
		Değer	Asimptotik Önem (2- Taraflı)	
Pearson Ki- Kare		4,597 ^a	,032	

Tablo 1'e göre, ailenizde veya yakın çevrenizde iş kazası geçiren var mı sorusu ile ders programında iş sağlığı ve güvenliği dersinin olmasını isterim sorusuna toplam 388 kişi katılırken bunlardan 286 öğrenci iş kazası geçiren tanıdığı olduğunu belirtmiştir. Demografik soru ile güvenlik kültürü bilincini ölçen soru arasında Pearson Ki- Kare analize bakılmıştır ve sonucun 0.05'den küçük olduğu gözlenerek sorular arasında anlamlı bir ilişki bulunduğu gözlemlenmiştir. Dersin olması öğrenciler tarafından zaten istenen bir durumken ailede veya yakın çevrede iş kazası geçiren olup olmaması bu durumu daha da tetiklemiş bulunmaktadır.

Tablo 2. Günlük hayatımda uyarı işaret ve levhalara dikkat ederim

		Cinsiyet		
		Kız	Erkek	Toplam
Günlük hayatımda uyarı işaret ve levhalara dikkat ederim.	Katılmıyorum	62	92	154
	Katılıyorum	291	215	506
Toplam		353	307	660
		Değer	Asimptotik Önem (2- Taraflı)	
Pearson Ki- Kare		14,122 ^a	,000	

Tablo 2'ye göre, cinsiyetiniz nedir sorusuyla günlük hayatında uyarı işaret ve levhalarına dikkat ederim sorusuna toplam 506 kişi katılırken bunlardan 291 kişi kız öğrencilerden, 215 kişi ise erkek öğrencilerden oluşmaktadır. Demografik soru ile güvenlik kültürü bilincini ölçen soru arasında Pearson Ki- Kare analize bakılmıştır ve sonucun 0.05'den küçük olduğu gözlenerek sorular arasında anlamlı bir ilişki bulunduğu gözlemlenmiştir. Uyarı işaret ve levhaya dikkat etme oranı erkeklere göre kızlarda daha yüksektir. Bu sonuçlar ile kız öğrencilerin erkeklere göre daha çok kurallara ve uyarı ve işaretleri uyumaya özen gösterdiğini erkeklerin yapısı gereği kurallara uymayı sevmemesi bir fark oluşturur.

Tablo 3. Düşme ve çarpma yaşayabileceğim ortamlarda dikkatli yürürüm ve 2. Demografik Soru

		Cinsiyet		
		Kız	Erkek	Toplam
Düşme ve çarpma yaşayabileceğim ortamlarda dikkatli yürürüm.	Katılmıyorum	76	91	167
	Katılıyorum	277	216	493
Toplam		353	307	660
		Değer	Asimptotik Önem (2- Taraflı)	
Pearson Ki- Kare		5,717 ^a	,017	

Tablo 3'e göre, cinsiyet sorusuyla düşme ve çarpma yaşayabileceğim ortamlarda dikkatli yürürüm sorusuna toplam 493 kişi katılırken bunlardan 277 kişi kız öğrencilerden, 216 kişi ise erkek öğrencilerden oluşmaktadır. Demografik soru ile güvenlik kültürü bilincini ölçen soru arasında Pearson Ki- Kare analize bakılmıştır ve sonucun 0.05'den küçük olduğu gözlenerek sorular arasında anlamlı bir ilişki bulunduğu gözlemlenmiştir. Kızların erkeklere oranla daha dikkatli olması ve davranması erkeklerin ise daha dikkatsiz olmasından kaynaklandığı sonucu çıkarılabilir.

Tablo 4. İnşaat iskelelerinin atından geçmem ve 2. Demografik Soru

		Cinsiyet		
		Kız	Erkek	Toplam
İnşaat iskelelerinin atından geçmem.	Katılmıyorum	82	101	183
	Katılıyorum	271	206	477
Toplam		353	307	660
		Değer	Asimptotik Önem (2-taraflı)	
Pearson Ki- Kare		7,661 ^a	,006	

Tablo 4'e göre, cinsiyetiniz nedir sorusuyla günlük hayatında uyarı işaret ve levhalarına dikkat ederim sorusuna toplam 477 kişi katılmıştır. Katılımcılardan 271 öğrenci kız iken 206 kişi ise erkek öğrencilerden oluşmaktadır. Demografik soru ile güvenlik kültürü bilincini ölçen soru arasında Pearson Ki- Kare analize bakılmıştır ve sonucun 0.05'den küçük olduğu gözlenerek sorular arasında anlamlı bir ilişki bulunduğu gözlemlenmiştir. Kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre daha çok kurallara ve uyarı işaretlerine uyumaya özen gösterdiğini erkeklerin yapısı gereği kurallara uymayı sevmemesi fark oluşmuştur.

Tablo 5. Islak ve Kaygan Zeminlerde Dikkatli Yürürüm ve 2. Demografik Soru

		Cinsiyet		
		Kız	Erkek	Toplam
Islak ve Kaygan Zeminlerde Dikkatli Yürürüm.	Katılmıyorum	52	71	123
	Katılıyorum	301	236	537
Toplam		353	307	660
		Değer	Asimptotik Önem (2-taraflı)	
Pearson Ki- Kare		7,634 ^a	,006	

Tablo 5'e göre, cinsiyetiniz nedir sorusuyla Islak ve kaygan zeminlerde dikkatli yürürüm sorusuna toplam 537 kişi katılmıştır. Katılımcılardan 301 öğrenci kız iken 236 kişi ise erkek öğrencilerden oluşmaktadır. Demografik soru ile güvenlik kültürü bilincini ölçen soru arasında Pearson Ki- Kare analize bakılmıştır ve sonucun 0.05'den küçük olduğu gözlenerek sorular arasında anlamlı bir ilişki bulunduğu gözlemlenmiştir. Erkek öğrencilerin kız öğrencilere göre tehlikeli davranışlarda bulunmaktan sakınmaması kızların ise tehlikeli davranışlardan mümkün olduğunca uzak durması sonucu çıkarılabilir.

Tablo 6. Merdiven Korkuluklarını Kullanırım ve 2. Demografik Soru

		Cinsiyet		
		Kız	Erkek	Toplam
Merdiven Korkuluklarını Kullanırım.	Katılmıyorum	168	173	341
	Katılıyorum	185	134	319
Toplam		353	307	660
		Değer	Asimptotik Önem (2-taraflı)	
Pearson Ki- Kare		5,045 ^a	,025	

Tablo 6'ya göre, cinsiyetiniz nedir sorusuyla merdiven korkuluklarını kullanırım sorusuna toplam 319 kişi katılmıştır. Katılımcılardan 185 öğrenci kız iken 134 kişi ise erkek öğrencilerden oluşmaktadır. Demografik soru ile güvenlik kültürü bilincini ölçen soru arasında Pearson Ki- Kare analize bakılmıştır ve sonucun 0.05'den küçük olduğu gözlenerek sorular arasında anlamlı bir ilişki bulunduğu gözlemlenmiştir. Kız öğrencilerin erkek öğrencilere oranla katılımı daha yüksektir. Kız öğrencilerin tehlike ve riskleri azaltmak için gerekli önlemleri aldığını veya alınan önlemleri kullandığını ancak erkek öğrencilerin önem vermediği sonucu çıkarılabilir.

Tablo 7. Yapacağım iş ile ilgili tehlikelerin önceden anlatılmasını isterim ve 2. Demografik Soru

		Cinsiyet		
		Kız	Erkek	Toplam
Yapacağım iş ile ilgili tehlikelerin önceden anlatılmasını isterim.	Katılmıyorum	42	54	96
	Katılıyorum	311	253	564
Toplam		353	307	660
		Değer	Asimptotik Önem (2-taraflı)	
Pearson Ki- Kare		4,279 ^a	,039	

Tablo 7'e göre, cinsiyetiniz nedir sorusuyla yapacağım iş ile ilgili tehlikelerin önceden anlatılmasını isterim sorusuna toplam 564 kişi katılmıştır. Katılımcılardan 311 öğrenci kız iken 253 kişi ise erkek öğrencilerden oluşmaktadır. Demografik soru ile güvenlik kültürü bilincini ölçen soru arasında Pearson Ki- Kare analize

bakılmıştır ve sonucun 0.05'den küçük olduğu gözlenerek sorular arasında anlamlı bir ilişki bulunduğu gözlemlenmiştir. Kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre daha planlı olmaları ve çalışma hayatında ne ile karşılaşacaklarını bilmek istemeleri erkeklerin ise yaşayarak görmeyi tercih ettikleri sonucu çıkarılır.

Tablo 8. İş sağlığı ve güvenliğinin çalışma hayatıma yararlı olacağını düşünüyorum ve 2. Demografik Soru

		Cinsiyet		
		Kız	Erkek	Toplam
İş sağlığı ve güvenliğinin çalışma hayatıma yararlı olacağını düşünüyorum.	Katılmıyorum	55	68	123
	Katılıyorum	298	239	537
Toplam		353	307	660
		Değer	Asimptotik Önem (2-taraflı)	
Pearson Ki- Kare		4,673 ^a	,031	

Tablo 8'e göre, cinsiyetiniz nedir sorusuyla İş sağlığı ve güvenliğinin çalışma hayatıma yararlı olacağını düşünüyorum sorusuna toplam 537 kişi katılmıştır. Katılımcılardan 298c öğrenci kız iken 239 kişi ise erkek öğrencilerden oluşmaktadır. Demografik soru ile güvenlik kültürü bilincini ölçen soru arasında Pearson Ki- Kare analize bakılmıştır ve sonucun 0.05'den küçük olduğu gözlenerek sorular arasında anlamlı bir ilişki bulunduğu gözlemlenmiştir. Kız öğrenciler erkek öğrencilere göre tehlike ve riskleri daha fazla önemseydiğinden bunlardan kaçınmak veya korunmak için iş sağlığı ve güvenliğinin önemini farkında olmaları farkta etkili olmuştur.

4. SONUÇ VE ÖNERİLER

İş sağlığı ve güvenliği için güvenlik kültürü oluşumu oldukça önemlidir olabildiğince erken yaşta oluşturulmaya başlanmalıdır. Böylece erken yaşta başlanan eğitimle güvenlik kültürü benimsenmiş olur benimsenen her davranış ileride ki çalışma hayatında insanlar için önem arz etmektedir. Çalışma hayatında, iş kazası ve meslek hastalıklarının oluşumu güvenlik kültürü ile ters orantılıdır. Güvenlik kültürü oluşumu sadece çalışma hayatını kapsamamakla beraber her bireyin edinmesi gereken davranışlar olduğu bilinmektedir. Güvenlik kültürü insanların yaşadıkları kültürle doğru orantılı olmalı ve bu kültüre uyumlu bir şekilde çocukluktan işlenmelidir.

Onam formundan alınan sonuçlarda güvenlik kültürünün cinsiyetle anlamlı ilişki gösterdiği görülmektedir. Kız öğrencilerin tehlikeli davranışlardan kaçındıkları, kurallara uymaya özen gösterdikleri veya eğitimle sorunların az da olsa çözülebileceğini düşünmekteyken erkek öğrenciler için durum çoğunlukla tam tersi olarak görülmektedir. Öğrencilerin ailesinde veya yakın çevresinde iş kazası geçiren bireylerin olup olmaması iş sağlığı ve güvenliği hakkında eğitim istemelerine sebebiyet vermiştir. Eğitimlerin sadece teoride kalması öğrencilerin yeteri kadar kültürün içinde bulunmaması anlamına gelmektedir ve güvenlik kültürünü tam olarak benimsemeyen bireylerin çalışma hayatlarında küçük gördükleri her etkenin büyük tepkiler yaratacağı görülmüştür. Güvenlik kültürü oluşturma noktasında öğrencilere eğitim ve öğretim seviyelerine göre eğitim verilmesi gerektiği gözlemlenmiştir. İş sağlığı ve güvenliği eğitimi müfredatlara eklenmeli teorik ve pratik olarak bilgilendirme yapılmalıdır. Teoride öğrenciye verilen bilginin pratikte örnekleri gösterilmelidir.

KAYNAKÇA

1. (2006) Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu, T.C. Resmî Gazete.
2. Gerek, H. N. (2008). İş Sağlığı ve İş Güvenliği. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi AÖF Yayınları.
3. Güler, M.; Derin, K.H.& Şahin, L. (2022). "İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ KÜLTÜRÜ VE EĞİTİMİ İLİŞKİSİ". İş ve Hayat, 311-348.
4. Demir, M. (2019). "Umumi Hıfzıssıhha Kanunu Üzerine Bir İnceleme", Çalışma ve Toplum Dergisi, 2019(3):2015-2030.
5. Hoşten, G. (2021). "Teknik Bilimler Meslek Yüksek Okulu Öğrencilerinin İş Sağlığı ve Güvenliği Algılarının Değerlendirmesi Fırat Üniversitesi Örneği", Yüksek Lisans Tezi, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Elazığ.
6. (2012) İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu, T.C. Resmî Gazete.
7. Karakurt, F. (2019). "Farklı Eğitim Düzeylerindeki Bireylerde Güvenlik Kültürü Bilinci Farklılıkları", Yüksek Lisans Tezi, Üsküdar Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
8. Olcay, Z.F., (2021). "İş Sağlığı ve Güvenliği Kültürü Ölçeği; Geçerlik ve Güvenilirlik Çalışması", Avrupa Bilim ve Teknoloji dergisi, 23: 678-685.

9. Öz, F. (2019). “Ortaokullarda İş Sağlığı ve Güvenliği Kültürü Üzerine Sosyolojik Bir İnceleme Diyarbakır Örneği”, Yüksek Lisans Tezi, Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Diyarbakır.
- 10.Şahmaran, T.; Kar, H., & Arısal, İ. (2019). “İş Sağlığı ve Güvenliği Ön Lisans Programında Verilen Eğitim ve Öğretimin İş Sağlığı ve Güvenliği Algısı Üzerine Etkisi”. OPUS Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi.